

Документ 1443-2021-п, **чинний**, поточна редакція — Редакція від **18.02.2025**, підстава - [160-2025-п](#)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ПОСТАНОВА

від 29 грудня 2021 р. № 1443
Київ

Про затвердження Порядку організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
[№ 1399 від 16.12.2022](#)
[№ 160 від 14.02.2025](#)}

Відповідно до [частини п'ятої](#) статті 6 Закону України “Про основи національного спротиву” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити [Порядок організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву](#), що додається.
2. Міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади привести власні нормативно-правові акти у відповідність з цією постановою.

Прем'єр-міністр України	Д. ШМИГАЛЬ
Інд. 29	

	ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1443
--	---

ПОРЯДОК організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву

Загальні положення

1. Цей Порядок визначає процедуру організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України (далі - громадяни) до національного спротиву.

2. Загальновійськова підготовка громадян здійснюється в мирний час та особливий період незалежно від політичних та інших вподобань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання з метою формування в суспільстві готовності до стійкого опору агресору, зокрема в інформаційному просторі, патріотичної свідомості та стійкої мотивації, набуття та підтримання громадянами знань та практичних вмінь, необхідних для захисту України.

3. Загальновійськову підготовку проходять громадяни допризовного, призовного віку, військовозобов'язані, резервісти та інші категорії громадян, які виявили бажання долучитися до національного спротиву.

4. Загальновійськова підготовка поділяється на початкову і базову підготовку.

Початкова підготовка здійснюється з метою формування у громадян первинних загальновійськових знань і спеціальних компетентностей стосовно оборонної свідомості, ознайомлення громадян з місцем і роллю громадянина у зв'язку з усвідомленням свого обов'язку щодо збройного захисту України.

Головними завданнями початкової підготовки є:

військово-патріотичне виховання громадян;

ознайомлення громадян з основами законодавства щодо захисту України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини;

усвідомлення громадянами свого обов'язку щодо захисту України в разі виникнення загрози незалежності та територіальній цілісності держави;

набуття знань про функції Збройних Сил, інших складових сил безпеки та сил оборони, їх характерні особливості;

здійснення морально-психологічної підготовки до військової служби;

набуття практичних навичок для засвоєння основ захисту України, військової справи, цивільного захисту населення, домедичної допомоги, здійснення психологічної підготовки громадян;

підготовка громадян до захисту України, професійної орієнтації молоді до служби у Збройних Силах та інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях.

Базова підготовка здійснюється з метою підготовки громадянина, здатного виконувати завдання як у мирний, так і воєнний час у бойових умовах та сприяння набуттю громадянами первинних знань, умінь та навичок щодо порядку поводження із зброєю та її застосування, дій на полі бою (пересування та орієнтування на місцевості), надання домедичної допомоги, а також первинної психологічної допомоги (самодопомоги), поводження з саморобними вибуховими пристроями та формування стійких морально-психологічних якостей, необхідних для захисту України.

Основними завданнями базової підготовки є:

набуття громадянами базових знань, умінь та навичок у володінні стрілецькою зброєю;

формування у громадян психологічної мотивації та стійкості до виконання обов'язків військової служби, навчання їх методів надання домедичної допомоги, первинної психологічної допомоги (самодопомоги);

виховання у громадян високих морально-бойових якостей, почуття відповідальності за захист Батьківщини, дисциплінованості та військового товариства;

навчання громадян дотриманню норм міжнародного гуманітарного права і правил ведення війни.

5. Відповідальність за організацію загальновійськової підготовки покладається на:

МОН разом з Міноборони - за початкову підготовку громадян;

Міноборони разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади - за базову підготовку.

Організація загальновійськової підготовки громадян

6. Загальновійськова підготовка організовується і проводиться згідно з вимогами [Конституції України](#), Законів України [“Про основи національного спротиву”](#), [“Про військовий обов’язок і військову службу”](#), [“Про оборону України”](#), [“Про Збройні Сили України”](#), інших нормативно-правових актів, а також цього Порядку.

7. Початкова підготовка організовується МОН разом з Міноборони та включається до Державного стандарту профільної середньої освіти, що реалізується на третьому рівні повної загальної середньої освіти в закладах загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та інших закладах освіти, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері загальної середньої освіти (далі - заклади освіти).

Організація початкової підготовки включає:

планування заходів початкової підготовки;

військово-професійну орієнтацію, військово-професійне інформування та військово-професійні консультації громадян під час здобуття базової середньої та профільної середньої освіти;

створення та використання навчальної матеріально-технічної бази закладів освіти;

всебічне забезпечення проведення початкової підготовки;

керівництво початковою підготовкою.

8. Базова підготовка організовується та проводиться Міноборони разом з іншими заінтересованими органами виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, волонтерськими, громадськими та спортивними організаціями.

Організація базової підготовки включає:

планування заходів базової підготовки;

створення та використання навчальної матеріально-технічної бази;

всебічне забезпечення проведення базової підготовки;

керівництво базовою підготовкою.

Базова підготовка організовується відповідно до вимог наказів і директив Міноборони, Головнокомандувача Збройних Сил, Генерального штабу Збройних Сил на підставі досвіду, отриманого під час проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпечення їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку із збройною агресією Російської Федерації проти України, з урахуванням стандартів підготовки збройних сил держав-членів НАТО.

{Абзац сьомий пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 160 від 14.02.2025](#)}

Під час організації проведення базової підготовки визначаються:

кількість громадян, з якими буде проводитися базова підготовка;

завдання, час, місця, порядок проведення базової підготовки;

порядок здійснення заходів базової підготовки;

потреба в підготовці спеціалістів для проведення їх навчання у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та навчальних центрах Збройних Сил.

Визначення предметів навчання базової підготовки та їх змісту, розроблення програми проведення базової підготовки та програми підтримання рівня навченості громадян, планувальних документів, періодичності проведення занять, організація та забезпечення їх якісного проведення, узагальнення результатів, контроль і надання допомоги командирам добровольчих формувань у проведенні занять, ведення обліку і звітності покладається на Міноборони.

Згідно з програмами розробляється щотижневий план базової підготовки на рік та розклад занять.

Проведення загальновійськової підготовки громадян

9. З громадянами допризовного віку початкова підготовка проводиться відповідно до вимог [Закону України](#) “Про військовий обов’язок і військову службу” та постанови Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2000 р. № 1770 “Про затвердження положень про допризовну підготовку і про підготовку призовників з військово-технічних спеціальностей” (Офіційний вісник України, 2000 р., № 49, ст. 2121). Початкова підготовка проводиться в закладах освіти шляхом викладання навчального предмета “Захист України” та здійснення заходів національно-патріотичного і військово-патріотичного спрямування. Програми з навчального предмета “Захист України” розробляються відповідно до Державного стандарту профільної середньої освіти та затверджуються МОН за погодженням з Міноборони.

У закладах освіти викладання навчального предмета “Захист України” проводиться відповідно до освітньої програми закладу.

Проведення початкової підготовки забезпечують керівники закладів освіти та педагогічні працівники, які входять до штату закладу освіти. Для допомоги вчителям (викладачам) у проведенні занять можуть залучатися ветерани війни, представники військових частин Збройних Сил, установ Міноборони та інших складових сил безпеки та сил оборони за погодженням з їх керівниками.

{Абзац третій пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1399 від 16.12.2022](#)}

Педагогічні працівники, які проводять початкову підготовку, повинні бути офіцерами запасу, резервістами офіцерського складу, а також ветеранами війни, що мають вищу педагогічну освіту. Зазначені особи повинні бути спроможні за віком та станом здоров’я якісно проводити заняття. У разі коли неможливо укомплектувати такі посади зазначеними особами, педагогічними працівниками можуть бути призначені добре підготовлені та досвідчені сержанти (старшини), солдати (матроси) запасу або резерву, які мають вищу освіту та статус ветерана війни. Педагогічні працівники проходять відповідні курси підвищення кваліфікації (не менше 30 годин у міжтестастійний період) у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, які організовуються Міноборони.

{Абзац четвертий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1399 від 16.12.2022](#)}

У закладах освіти створюється матеріально-технічна база, яка забезпечує виконання відповідних навчальних програм. Максимально використовується база військових частин, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти Збройних Сил, бази громадської організації “Товариство сприяння обороні України” та інших складових сил безпеки та сил оборони.

10. Базова підготовка проводиться з громадянами призовного віку, військовозобов’язаними та резервістами, які не проходили військову службу, іншими громадянами, які не виконують військового обов’язку в запасі.

З громадянами призовного віку базова підготовка проводиться відповідно до вимог [Закону України](#) “Про військовий обов’язок і військову службу” та постанови Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2000 р. № 1770 “Про затвердження положень про допризовну підготовку і про підготовку призовників з військово-технічних спеціальностей”.

З військовозобов’язаними, які не проходили військову службу, базова підготовка проводиться відповідно до вимог [Закону України](#) “Про основи національного спротиву” та цього Порядку за відповідною програмою підготовки, яка визначається Генеральним штабом Збройних Сил.

З резервістами, які не проходили військової служби, базова підготовка проводиться відповідно до вимог [Закону України](#) “Про військовий обов’язок і військову службу” та у порядку, встановленому положеннями про проходження громадянами служби у військовому резерві.

Програми підготовки резервістів Збройних Сил, час та строки проведення підготовки визначаються Генеральним штабом Збройних Сил, а в інших військових формуваннях - їх керівниками за погодженням з Генеральним штабом Збройних Сил.

З громадянами, яких виключено з військового обліку, базова підготовка проводиться відповідно до вимог [Закону України](#) “Про основи національного спротиву” та цього Порядку за відповідною програмою підготовки, яка визначається Генеральним штабом Збройних Сил.

Базова підготовка проводиться у формі навчальних занять із загально-військових дисциплін та навчальних зборів, які застосовуються у Збройних Силах та інших утворених відповідно до законодавства військових формуваннях, за відповідними програмами.

Громадяни зобов’язані прибути до визначених місць збору в установлений час у день початку заходів підготовки.

Навчання громадян умінню ведення вогню з визначених видів зброї бойовими патронами проводиться на стрільбищах і в тирах військових частин, вищих військових навчальних закладів, громадської організації “Товариство сприяння обороні України” і спортивних організацій.

Основним методом підготовки є практичні заняття, на які відводиться не менш як 70 відсотків навчального часу.

Інструктори, які проводять базову підготовку, визначаються з числа учасників бойових дій, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районі та у період проведення антитерористичної операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку із збройною агресією Російської Федерації проти України.

{Пункт 10 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 160 від 14.02.2025](#)}

Забезпечення загальновійськової підготовки громадян

11. Забезпечення загальновійськової підготовки громадян полягає в організаційній діяльності Міноборони разом з іншими заінтересованими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими, районними держадміністраціями, обласними та районними радами, сільськими, селищними та міськими радами щодо створення матеріально-технічних, транспортних та інших умов для здійснення запланованих заходів за всіма напрямками постачання відповідно до обґрунтованих заявок і норм забезпечення (лімітів використання) матеріально-технічними засобами за номенклатурами постачання, навчальною матеріально-технічною базою.

12. Забезпечення громадян під час проведення занять із загальновійськової підготовки інструкторами, індивідуальною штатною зброєю, боєприпасами та навчальною матеріально-технічною базою здійснюється за рахунок Міноборони.

Перевезення до місць проведення занять та у зворотньому напрямку здійснюється за рахунок місцевих бюджетів, а також інших не заборонених законодавством джерел.

13. В інтересах загальновійськової підготовки громадян створюється навчальна матеріально-технічна база за рахунок і в межах коштів державного бюджету, видатків місцевих бюджетів, а також інших не заборонених законодавством джерел.

Забезпечення навчальними матеріально-технічними засобами для загальновійськової підготовки громадян здійснюється Міноборони, МОН, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування за рахунок і в межах видатків, визначених законодавством.

14. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення загальновійськової підготовки громадян здійснюється за рахунок і в межах коштів державного бюджету, видатків місцевих бюджетів, а також з інших не заборонених законодавством джерел.

Контроль за проведенням загальновійськової підготовки

15. Контроль за організацією, проведенням і результатами загальновійськової підготовки громадян, її забезпечення здійснюється:

керівниками закладів освіти та органами управління освітою - початкової підготовки у закладах базової середньої освіти;

Міноборони - базової підготовки визначеної категорії громадян під час проведення періодичних навчальних зборів, занять, курсів.

**